
INFORMATIKA A VÝPOČETNÍ TECHNIKA

1. - 4. ročník čtyřletého gymnázia
3. - 8. ročník osmiletého gymnázia

I. Charakteristika a cíle předmětu

Cílem předmětu Informatika a výpočetní technika je seznámení žáků se základními pojmy informatiky a výpočetní techniky a poskytnutí teoretických znalostí a praktických dovedností nezbytných při práci s informacemi a zařízeními výpočetní techniky.

Žáci se seznamují s přenosem, uchováním, zpracováním, sdělováním a využíváním informací, naučí se orientovat ve stále rostoucím množství informací a informačních zdrojů.

Vedle rozšiřování a prohlubování gramotnosti žáků v této oblasti směřuje předmět svým obsahem zaměřeným k praxi, k rozvíjení jejich algoritmického myšlení a vede je k systematickému přístupu při řešení problémů. Žáci se mají naučit vyhledávat v klasických i elektronických zdrojích a využívat informace a výpočetní techniku při řešení praktických úloh a problémů.

Cílem je naučit žáky pracovat i s Internetem, nejen jako se zdrojem informací, ale i jako s prostředkem pro prezentaci výsledků činnosti jedince i instituce.

Žáci by si měli na základě získaných poznatků a dovedností uvědomovat možnosti informatiky při vlastním celoživotním vzdělávání a těchto možností cílevědomě využívat.

II. Obsah učiva

Přehled tematických celků

1. Informatika. Informace
2. Počítač jako nástroj pro práci s informacemi
3. Internet. Komunikace. Počítačové sítě
4. Textové editory. Zpracování textu
5. Prezentační technologie
6. Tabulkové kalkulátory
7. Databázové systémy
8. Zajímavosti z oboru

Doporučené rozšiřující tematické celky

9. Základy algoritmizace
10. Kreslení pomocí počítače
11. Tvorba WWW stránek

Obsah tematických celků

1. Informatika. Informace

Co je informace. Společenský význam informatiky. Informační soustavy, systémy a instituce (Státní informační systém). Vznik, získávání, zpracování, přenos, distribuce, uchování informací. Bibliografický popis dokumentu. Citování.

Autorské právo. Informační etika.

2. Počítač jako nástroj práce s informacemi

Základní poznatky o stavbě počítače a o principu jeho činnosti. Hardware (vstupní, výstupní zařízení, základní jednotka, paměť, pevný disk, disketa, CD-ROM).

Software. Program. Organizace informací na paměťovém médiu (soubor, adresář). Druhy souborů. Viry. Antivirové programy. Freeware, shareware. Operační systémy (MS-DOS, UNIX, Windows).

Manažery OS (NC). HELPy (formulování dotazu – nalezení správné odpovědi).

3. Internet. Komunikace. Počítačové sítě

Historie vzniku Internetu.

Internetové adresy (IP, doménová, e-mailová, URL). Normy, formáty pro tvorbu dokumentu, stránky (ISO apod.).

Elektronická pošta. Elektronická konference.

WWW, hypertext, Telnet. Přenos souborů a obrázků.

Architektura sítě (klient/server, optická vlákna).

Vyhledávání. Vyhledávací stroje. Logická pravidla pro zadávání požadavků na vyhledávání.

Využívání freeware a shareware. Naučit se rozhodovat, kdy je vhodné použít editor a kdy je (časově, ekonomicky) výhodnější vytvořit text „manuálně“.

Využívání Internetu v jednotlivých předmětech. Vyhledávání ve fondech knihovny u nás i v zahraničí. Dosáhnout internetového spojení se školou ve městě, republice, v cizině - spolupracovat na mezinárodních projektech (GLOBE apod.).

4. Textové editory. Zpracování textu

Psaní, úprava textu, vkládání obrázků apod.

Práce s editory v jednotlivých předmětech (psaní referátů, životopisu, dopisu, příprava školního výletu s využitím informací z Internetu a encyklopedií na CD-ROM).

5. Prezentační technologie

Psychologické aspekty působení prezentace (rozsah, forma, efekty, množství informací).

Doplňující komentář k prezentaci. Využití komerčního software (např. PowerPoint).

Pokusit se o stručnou prezentaci lekce z některého z předmětů.

6. Tabulkové kalkulátory

Princip tabulkového kalkulátoru – zadání, úprava, výpočty, grafy, třídění, logická pravidla pro zadání podmínek. Standardní funkce.

Makra. Tabulkové kalkulátory (např. Excel, QuatroPro, Lotus).

Využití tabulkového procesoru ke statistickým a matematickým výpočtům v matematice, fyzice, ekonomice apod.

7. Databázové systémy

Pojem a definice relační databáze. Povahy dat v relační databázi. Standardní databázové operace (aktualizace, třídění, výběry). Základy práce v relační databázi.

Praktické využití databanky (databáze četby, shlédnutých filmů apod.).

8. Zajímavosti z oboru

Seznámení se školním softwarem, CD-ROM. Výukové programy apod.

Seznámení s funkcí školní knihovny, mediátéky. Zdroje informací ve školní mediátéce.

Doporučené rozšiřující tematické celky

9. Základy algoritmizace

Algoritmus, vlastnosti algoritmu, zápis algoritmu.

Analýza problému (vstup, vstupní podmínky, výstup, výstupní podmínky, testovací data).

Úvod do vyššího programovacího jazyka.

Vytvořit jednoduchý algoritmus pro řešení úlohy z některého předmětu (sčítání, násobení, frekvence lexikálních jednotek v textu apod.).

10. Kreslení pomocí počítače

Aplicační programy pro kreslení. Základy kreslení, rýsování, modelování.

Tvorba vizitky, plakátu apod.

11. Tvorba WWW stránek

Obsah a formální struktura internetové stránky. Základy jazyka HTML.

Vyhledat text z určitého předmětu na Internetu, doprovodit ho obrázkem, vlastní kresbou, uložit ho v nějakém editoru a vytisknout.

III. Přístupy k obsahu a organizaci výuky

Předmět Informatika a výpočetní technika je zařazen do 3. a 4. ročníku osmiletého gymnázia a 1. ročníku čtyřletého gymnázia s pevnou časovou dotací. V dalších ročnících je předmět v učebním plánu označen „R“ – tj. jeho zařazení do ročníku a jeho časová dotace je v plné kompetenci ředitele školy. Učební osnovy jsou koncipovány tak, aby umožňovaly diferenciaci v obsahu i rozsahu výuky a reflektovaly materiální vybavení školy.

Předpokládá se, že si vyučující vypracuje vlastní časově tematický plán výuky Informatiky a výpočetní techniky s ohledem na podmínky školy s tím, že

- může modifikovat jednotlivé tematické celky v souladu s technickým vybavením školy, úrovní znalostí žáků a s jejich aktuálními potřebami,
- především v ročnících osmiletého gymnázia se zdůrazní spojení dovedností a znalostí práce s počítačem s ostatními předměty a zdůrazní se orientace na řešení úloh a problémů z praxe,
- důraz je kladen na praktické dovednosti žáků (ovládání počítače i periferních zařízení až po správné přístupy v případě kolapsu počítače).

Doporučuje se pracovat se žáky ve skupinách podle úrovně znalostí a zkušeností z dané oblasti, vyučovací hodiny realizovat formou cvičení a pro optimální výuku postupně zajistit, aby každý žák měl k dispozici svůj počítač.

Důležitým pedagogickým cílem je orientace žáků k řešení úkolů ve spolupráci s týmem. K tomuto cíli může poskytnout motiv spolupráce na projektech (celoškolských, republikových i mezinárodních). Při práci s Internetem je možné i napojení na mezinárodní projekty, jejichž cílem je výměna informací mezi školami. Z Internetu je možné získávat i dostupný shareware a freeware.

Odborný gestor VÚP: PhDr. Zdeněk Jonák